

תפ"ח (ירושלים) 26637-09-13 - מדינת ישראל נ' חמדי רומאנה

פלילי - חוק העונשין - עבירות ביטחון המדינה

var MareMakom = "תפח (ירושלים) 26637-09-13 - מדינת ישראל נ' חמדי רומאנה, תק-מח 2014(2), 29973(09/06/2014)";

תפ"ח (ירושלים) 26637-09-13 - מדינת ישראל נ' חמדי רומאנה מחוזי ירושלים

תפ"ח (ירושלים) 26637-09-13

מדינת ישראל

נגד

חמדי רומאנה

בית המשפט המחוזי בירושלים

[09.06.2014]

כבוד השופט יעקב צבן, סגן נשיא

כבוד השופט רפי כרמל

כבוד השופטת רבקה פרידמן-פלדמן

גזר דין

1. הנאשם הורשע, על-פי הודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן במסגרת הסדר טיעון, בעבירות של קשירת קשר לסיוע לאויב במלחמה לפי סעיף 92 + סעיף 99(א) לחוק העונשין; קשירת קשר לפשע - ייצור נשק לפי סעיף 499(א)(1) + סעיף 144(ב2) לחוק. ואלה המעשים: בחודש מרץ 2013 החליט הנאשם להכין מטען חבלה ולהניחו במקום הומה אדם בירושלים כדי לרצוח מספר רב של ישראלים. כדי לממש תוכנית זו, למד הנאשם כיצד להכין חומרי נפץ ומטעני חבלה באמצעות הדרכה שמצא באינטרנט ופעל לאיסוף חומרים כימיים שונים מהם ניתן להכין חומרי נפץ. הנאשם הפך חדר בביתו למעבדת ניסיונות לייצור מטעני חבלה. לשם איסוף החומרים יצר הנאשם קשר עם שלושה תושבי רמאללה: סאאד, עמר ומחמד, אשר מסרו לידיו חומרים שונים שנועדו להכנת מטענים ובהם מי חמצן, אמוניום חנקתי, גליצרין, אשלגן חנקתי וכן צנצנות זכוכית, מבחנות ומדחום. באפריל 2013 ביקש הנאשם מבן דודתו אחמד רישק, תושב ירושלים, כי יכניס לישראל לאחר שיהיה בידו מטען חבלה לשם ביצוע פיגוע. בנוסף, הנאשם ביקש מרישק שיביא לו לצורך הכנת המטען חומצת מי אש, מדליק פחמים וגולות ברזל. כמו כן ביקש מרישק שיקנה עבורו אקדח. ביולי 2013 אמר הנאשם לרישק כי בכוונתו להביא את המטען במהרה לירושלים והעלה לפני רישק רעיונות להניח את המטען במרכז הקניות ממילא ואף ביקש סיוע של אדם נוסף. רישק יצר קשר עם איסמעיל, תושב ירושלים העובד במרכז הקניות ממילא, איסמעיל מסר לנאשם 40 גולות מברזל ואף הודיע שינסה להשיג חומר שיסייע בהכנת המטען. רישק מסר לנאשם מיכלים של מי אש, מדליק פחמים, 40 גולות, הכל לשם ייצור מטען חבלה. התקיימה פגישה נוספת ברמאללה בין הנאשם, רישק ואיסמעיל, בה דנו בפרטי התוכנית להנחת מטען חבלה, כיצד להעבירו לתוך ירושלים והיכן להניחו, כאשר האפשרות המועדפת הייתה להסוותו בתוך אריזת מתנה ולהניחו בפח אשפה במרכז הקניות ממילא. הועלתה אפשרות שהביצוע יהיה בחג יהודי בו באים רבים למרכזי הקניות. במהלך חודש יולי 2013 פנה הנאשם אל סאאד וביקש שישג עבורו אקדח.

2. בהסדר הטיעון נקבע כי הצדדים יהיו חופשיים בטיעונים לעונש והוסכם על נתונים נוספים. האחד, המניע המרכזי של הנאשם היה רצונו בנקמה על הריגת אביו על-ידי כוחות הביטחון; השני, בשלב מאוחר, סמוך לפני מעצרו של הנאשם (1.8.2013), עלו בלבו של הנאשם הרהורי חרטה באשר לנסינו להוציא את תוכניתו לפועל, תוך מחשבה כי אינו רוצה כי בנו יגדל ללא אב כפי שהוא גדל; השלישי, הפניות להשגת אקדח לא היו לצורך פיגוע.

3. ב"כ המאשימה טענה, כי העבירות בהן הורשע הנאשם חריגות בחומרתן ולא בכדי קבע המחוקק בצידן עונשים של מאסר עולם ואף מיתה. אין מדובר בקשירת קשר רגילה להכנת מטען, שכן הנאשם ביקש לפגוע במספר רב של חפים מפשע ללא אבחנה וללא הגבלה וכיוונו במיוחד למרכז קניות הומה, בעיתוי בו שוהים אנשים רבים. הערך החברתי שנפגע הינו פגיעה באנשים חפים מפשע, ביטחון המדינה וחיי אזרחיה. באשר לנסיבות: הנאשם גייס לתוכניתו הרצחנית שני תושבי ירושלים למעשה טרור קשה, הכל בצורה מתוכננת לאורך ימים, לימוד הכנת מטען, יצירת קשר עם אחרים, איסוף חומרים, להכנת פצצה. הנזק שאמור להיגרם הוא עצום, ולנאשם תפיסה אידיאולוגית שמטרתה זריעת הרס ופגיעה בישראלים. הפסיקה הנוהגת קבעה עונשים עד 20 שנות מאסר. מתחם הענישה הינו בין 11 ל-16 שנות מאסר וראוי לגזור הדין באמצעו של המתחם. קרי, 14 שנות מאסר. לזכות הנאשם הודאתו, חיסכון בזמן, נסיבות אישיות שהוזכרו בהסדר הטיעון, ובאשר להרהורי החרטה ציינה כי הם לא גרמו להפסקת התוכנית והפעולה למימוש תוכנית הרצח.

4. ב"כ הנאשם הגיש לבית המשפט תצהיר של אם הנאשם, תושבת רמאללה, וזאת במסגרת ראיות לעונש. בתצהיר אומרת האם כי בעלה, אבי הנאשם, היה מבוקש במשך כשנתיים על-ידי רשויות הביטחון ונהרג על ידם ביום 2.12.2003. בנו, הנאשם, סבל בשל העדרות אביו וגדל ללא דמות אב. במהלך התקופה שהיה מבוקש, הגיעו כוחות הביטחון כמה פעמים לתוך הבית, לחצו על בני המשפחה לגלות מיקום המבוקש, באחד המקרים אף תחקרו באגרסיביות את הנאשם שהיה אז ילד. לתחושתה, המשפחה עברה מסכת יסורים שגרמה לנאשם טראומה וצללות נפשיות. למרות זאת חינכה את ילדיה לעצמאות ולחיי משפחה נורמליים. לנאשם ילד כבן שנה, כל בקשתה לאפשר לנאשם לגדל את ילדו ומשפחתו. הסנגור הדגיש כי הנאשם נוטל אחריות ואינו מפחית מחומרת מעשיו. אולם, יש להבין את הרקע האישי והמשפחתי כפי שהוצהר על-ידי האם, ליתן לדברים משקל, שכן הם יוצרים תמונה שלמה יותר. הנאשם אכן תכנן לבצע פיגוע, אולם עדיין היה בשלב הרעיון. גם אם ביצע כמה צעדים, אלה לא היו משמעותיים, שכן בסופו של דבר לנאשם לא היה מטען חבלה, הוא אפילו לא התחיל לנסות להכינו, היו חסרים לו מרכיבים והניסיונות לא היו ממשיים. הכל היה בשלב ראשוני ובוסרי של קשירת קשר. הנאשם לא היה חבר בארגון כלשהו, לא הפך עצמו כלי בידיו ועל-כן מתן גוון ביטחוני הינו מופרז. לנאשם אכן היה מניע אישי, לבוא חשבון על מה שקרה עם אביו, אך גם זאת יש לקחת בערבון מוגבל ושוב הדגיש, כי הנאשם היה רחוק מאוד ממימוש התוכנית. הביצה טרם נולדה, שכן לנאשם לא היה רקע מקצועי כלשהו, גם תוכניתו לא הייתה ברורה ומסודרת. לא נגרם נזק מביצוע העבירה. הנאשם עבר מצוקה וחיים קשים, היו לו הרהורי חרטה. הצירוף של שלב ראשוני והרהורי חרטה מצדיקים עונש מינימלי. הסנגור פרש לפני בית המשפט פסיקה נהוגת וממנה גזר כי מתחם הענישה הינו בין 3 ל-5 שנים. כיוון שאין מחלוקת שהיו לנאשם הרהורי חרטה, העונש ההולם צריך להיות ברף התחתון של המתחם. הנאשם עצמו אמר בדבריו כי עבר מסכת חיים קשה, התחרט על תוכניתו, חשב ברצינות לעצור את המהלך, שכן לא רצה שבנו יגדל באותם תנאי חיים שהוא חי, וביקש ליתן לו הזדמנות.

5. על-פי הוראת סעיף 40 לחוק העונשין העיקרון המנחה בענישה הוא קיום יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה ונסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג מידת העונש הנטען. מתחם העונש ההולם נקבע בהתאם לעיקרון המנחה ולשם קביעתו יש להתחשב בערך החברתי שנפגע, מידת הפגיעה בו, מדיניות ענישה נהוגה ונסיבות הקשורות בביצוע העבירה.
6. הערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה הינו ביטחון המדינה ושלוש תושביה.
7. באשר למדיניות הענישה הנהוגה הגישו הצדדים פסיקה ולהלן נסקור את עיקריה ובעיקר במקרים דומים - ובהם תוכנן פיגוע גדול שבסופו של יום לא התבצע.
- בע"פ 5236/05 עמאשה נ' מדינת ישראל, הורשע הנאשם בעבירות של מגע עם סוכן חוץ, קשירת קשר וסיוע לאויב במלחמה, קשירת קשר לחטיפה לשם רצח או סחיטה. המערער הגה תוכנית לחטיפת חייל והעברתו לארגון חזבאללה כקלף מיקוח לשחרור אסירים ביטחוניים הכלואים בישראל. לשם כך יצר קשר עם אחר, קיים פגישות והאחר יצר קשר עם פעיל ארגון חמאס. לאחר מכן התקיימו פגישות נוספות לשם תכנון פעולת החטיפה. הוסכם בין המעורבים כי יועברו אמצעים לביצוע החטיפה, כסף, רכב, נשק, חומר הרדמה, בגדים לשם תחפושת מתחזה כאדם חרדי, אקדח. המערער המשיך לרקום תוכניות, לרבות מילות קוד, עד שלבסוף סוכלה תוכנית החטיפה בשל מעצר אחד הקושרים. על מערער זה נגזרו 20 שנות מאסר ומאסר על-תנאי.
- בע"פ 7314/04 הורשעו שני המערערים בעבירות שונות לרבות קשירת קשר לסייע לאויב במלחמה וכן קשירת קשר לביצוע פשע ואחד מהם גם בעבירה של מגע עם סוכן חוץ. המערערים השליכו בקבוקי תבערה על מכוניות חולפות בכביש והאישום המרכזי היה פגישה עם פעיל בארגון הג'יהאד האיסלאמי שביקש מאחד המערערים לסייע בהחדרת מכונית תופת לישראל על-מנת לפוצצה באמצעות טלפון סלולרי. משלא נמצא מקום הולם הסכים אחד המערערים להצעה לסייע בהחדרת מחבל מתאבד לישראל. פעילי הג'יהאד האיסלאמי מסרו למערער רשימת פריטים שעליו להכין לצורך הכנת מטען, ציידוהו בכסף, המערער הקים מעבדת חבלה וביקש מהמערער הנוסף לסייע לו באיתור מקום היכול להתאים לביצוע הפיגוע והמקום שנבחר הוא תחנת אוטובוס סמוך למחנה הצבאי צריפין. אחד המערערים הכין תעודת זהות מזויפת עבור המחבל המתאבד והודיע לפעילים כי מעבדת החבלה מוכנה וכי נבחר מקום לביצוע הפיגוע. לשם הגדלת אפקט ההרס שבפיצוץ, התבקש המערער להכין תיק ובו תיבת מתכת אליה יוכנס מטען החבלה. המערער הודיע שאין ביכולתו לעשות זאת. משלא נמצא מחבל מתאבד, הודיעו אנשי הארגון למערער כי מחבל אחר מוכן לבצע את הפיגוע באמצעות מכונית תופת והחלו בדיקות בעניין זה. על המערער 2, שהיה הדומיננטי מביניהם, נגזרו 18 שנות מאסר, ועל המערער 1 - 11 שנות מאסר. ערעורם נדחה.
- בפ"ח 5088/02 (י-ם) הועמדו לדין ארבעה נאשמים. העבירות העיקריות היו סיוע לאויב במלחמה, נשיאת נשק, חברות בארגון טרוריסטי. נאשם 1 הצטרף לארגון הג'יהאד האיסלאמי על-מנת לבצע פיגועים בירושלים, התבקש לגייס חוליה ולבדוק צירים להחדרת מטענים ומתאבדים. נאשם 1 צרף את הנאשמים 2 ו-3 שהביעו נכונות לסייע בלוגיסטיקה ומסירת מידע לביצוע פיגועים. נאשם 1 איתר מקום פיגוע בירושלים, קיבל ממפעילו מטען נפץ במשקל 40 ק"ג ושני מכשירי טלפון ניידים, למד כיצד להפעילם והחלה תנועה בדרך להביא את המטען למקום הפיגוע. הנאשמים העלו הצעות שונות היכן להניח את המטען, הצעה אחת הייתה ברחוב מרכזי בירושלים, רעיון נוסף היה לבצע ירי לעבר מסוק הנוחת במנחת הכנסת. כמו כן דיברו על מקומות אפשריים נוספים לביצוע פיגועים בשכונת רמת אשכול בירושלים. בסופו של דבר נגזרו על נאשם 1 - 14 שנות מאסר בפועל. על נאשם 3 - 6 שנות מאסר בפועל.

בע"פ 6599/02 (י-ם) הורשע מערער בחברות בארגון טרוריסטי, קשירת קשר לביצוע פשע לאחר שקשר קשר עם חברי חוליית טרור של החזית העממית לביצוע פיגועים בירושלים. הנאשם ואחרים הבחינו בגן ילדים סמוך למלון ימק"א ותכננו להניח מטען חבלה בגן בו משחקים ילדים יהודים, אך לאחר כמה שעות החליטו שלא לבצע פיגוע זה. לאחר מספר ימים נפגשו מספר חברי חוליית ותכננו לבצע פיגוע ירי לעבר כלי רכב ישראליים, ביצעו סיור מוקדם ותצפיות ועקב כך בחרו ביעד אחר והוא כביש בין שכונת רמות לשכונת שועפט בירושלים. התוכנית הייתה להגיע למקום הפיגוע, להסוות את פעילותם בצליית בשר וכאשר יגיע רכב למקום יירה בו אחד מחברי החבורה והאחרים יתריעו מפני כוחות הביטחון. בית משפט השלום הטיל על המערער 5 שנות מאסר בפועל והערעור נדחה.

בפ"ח 8026/07 (י-ם) הורשע הנאשם במגע עם סוכן חוץ לאחר שחשב לבצע פיגוע טרור בישראל עקב תסכול מפעולות צה"ל באיו"ש. הנאשם בחן אפשרות להתנקש באישיות ישראלית בכירה, לשם כך יצר קשר עם פעיל טרור של החזית העממית שהציע לו להתנקש בראש הממשלה באמצעות ירי. הנאשם עבר אימונים בירי באקדח ובא לבניין הקונסוליה האמריקאית בירושלים וסבר כי זהו בית ראש הממשלה, וכשהתרשם מסידורי האבטחה, חזר בו מתוכניתו לרצוח את ראש הממשלה, אך לא חדל מרצונו לבצע פיגוע "איכותי" כלפי אישיות ישראלית בכירה. הנאשם המשיך לאסוף נתונים ולבסוף החליט להתנקש בחייו של דוד בארי, מנכ"ל עמותת עיר דוד. בשל חששות שייתפס במחסום חדל מתוכניתו לבצע פיגוע באמצעות ירי והתחיל להתאמן בקונג-פו כדי להתנפל על דוד בארי ולשבור את מפרקתו, אך נעצר קודם לכן. מדובר בהסדר טיעון בו הגבילה המדינה את העונש ל-5 שנות מאסר. בסופו של יום נגזרו על הנאשם 44 חודשי מאסר בפועל. בתפ"ח 8065/07 (י-ם) הורשע נאשם 1 בעבירה של קשירת קשר לסיוע לאויב בעת מלחמה. הנאשם קשר קשר עם נאשם אחר להקים חוליה שמטרתה לבצע פיגועים ביהודים. התכתב לשם כך עם פעיל הג'יהאד האיסלמי במשך חודש וחצי ושלה לו באמצעות האינטרנט הוראות להכנת חומר נפץ. בהמשך נוצר קשר בין הנאשם לפעיל טרור אחר והוא נשאל אם יוכל להסיע מחבל מתאבד מחברון לבאר שבע. בהמשך הסכים נאשם 1 להכניס מישהו מעבר לגדר ההפרדה מקיפת ירושלים. נאשמים 1 ו-2 סיכמו ביניהם כי יסתובבו בירושלים על-מנת לאתר מקומות המתאימים לביצוע פיגועים. שבוע לאחר מכן קיבל נאשם 1 הודעה כי עליו להתכונן לנסוע לג'נין על-מנת לאסוף מתנה, קרי חגורת נפץ או מתאבד, אך נעצר על-ידי כוחות הביטחון מיד לאחר מכן. בהסדר הטיעון בין הצדדים הוסכם כי המאשימה תגביל עצמה לטיעון 8 שנות מאסר. בסופו של יום נגזרו על הנאשם 6 שנות מאסר בפועל.

בתפ"ח 1459-01-11 הועמדו לדין שני נאשמים בעבירות דומות לענייננו והושג הסדר סגור של הודאה ו-6.5, 7.5 שנות מאסר. הנאשמים היו חברים בארגון חמאס, רכשו והחזיקו כלי נשק, ניסו להשיג רימוני יד ומטען חבלה, תכננו לבצע פיגוע ירי טיל לעבר אצטדיון טדי במהלך משחק כדורגל, שעה שהאצטדיון הומה אדם. כמו כן פעל נאשם 1 על-מנת לבצע פיגוע ירי בחיילי צה"ל או פיגוע חטיפה של חייל צה"ל וזאת באמצעות נשק אוטומטי אותו ניסה לרכוש.

בתפ"ח 45078-03-11 הורשע הנאשם בעבירות של קשירת קשר לסיוע לאויב במלחמה, נשיאת נשק, ניסיון לייצור נשק, מגע עם סוכן חוץ, פעולה ברכוש טרור. מדובר בהתארגנות צבאית באזור ירושלים, שימוש במיכל גז ריק לשם הכנת פצצה לביצוע פיגוע, קשר עם פעילים בעזה. בסך הכל מדובר בקשירת קשר לביצוע שלושה פיגועים. נגזר מאסר בפועל של 5 שנים.

בע"פ 10110/03 הועמדו שלושת המערערים לדין על עבירות של ניסיון לרצח ועבירות נשק, לאחר שהגו רעיון של נקמה בערבים בתגובה לפיגועים. במשך מספר חודשים הכינו מטען גדול, עגלת תופת, עם כמות גדולה של דלק, מיכלי גז, לבנות חבלה, ברגים, נפצים. עגלת התופת הוצבה באישון לילה ליד הכניסה לבית הספר לבנות במזרח ירושלים, וסמוך לאחר מכן המערערים נעצרו. בסופו של דבר נדונו ל-12, 15, 15 שנות מאסר וערעורם נדחה. יש להעיר, כי מקרה זה שונה מהותית מהמקרים האחרים שצוינו לעיל, שכן במקרה בע"פ 10110/03 המטען היה גדול במיוחד, מושלם ומוכן לפיצוץ, כבר הונח במקום המיועד לפיגוע. ברוב המקרים האחרים היו תוכניות שהחלו להתבצע, לקרום עור וגידים אך טרם הושלמו, שאז העונשים היו מתונים יותר.

8. באשר לנסיבות ביצוע העבירה, יש להדגיש הנקודות האלה: הנאשם הגה את רעיון הפיגוע ותכנן אותו בשלבים, הנאשם הוא היוזם והוא הגורם המניע את האחרים שחברו אליו. לו היה הפיגוע יוצא לפועל, הנזק הצפוי עלול היה להיות רצח המוני. התוכנית לא הושלמה ולא נגרם נזק בעין. לדברי הנאשם הסיבות שהביאוהו לביצוע העבירה הן נקמה על מות אביו. הנאשם הבין היטב את מעשיו, הוא יכל להימנע מכל המעשים הללו ושלט בהם ועל-כן גם עלו בו הרהורי חרטה. על-פי הוראת סעיף 40ט(ב) על בית המשפט להתחשב בנסיבות מפחיתות חומרה, ובענייננו בעיקר בהרהורי חרטה שעלו בלבו של הנאשם באשר לניסיונו להוציא את התוכנית אל הפועל.

9. לאור האמור לעיל, הערך המוגן שנפגע, הפסיקה הנוהגת והנסיבות, תוך מתן משקל לכך שהתוכנית טרם גובשה סופית, לא נגרם נזק ועלו הרהורי חרטה, מתחם הענישה הינו בין 6 ל-10 שנות מאסר.

10. באשר להוראת סעיף 40יא לחוק העונשין, קרי נסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, יש ליתן משקל לנתונים הבאים: לנאשם אין עבר פלילי, הוא יליד 1991, תושב רמאללה, נשוי ואב לבן, הנאשם נטל אחריות על מעשיו, הביע חרטה, חסך זמן, נסיבות חייו אינן קלות שכן הוא גדל מאז גיל 12 ללא אב. הכרעה

11. רצונו של הנאשם לנקום מות אביו לפני יותר מעשר שנים הביאו לידי החלטה לפגוע באזרחים תמימים חפים מפשע בירושלים. לשם כך תכנן להכין מטען חבלה שיונח במרכז קניות כדי לרצוח ישראלים רבים. הנאשם החל לממש את תוכניתו, למד כיצד להכין חומרי נפץ ומטעני חבלה, פעל לאיסוף חומרים לשם כך ואף הפך את ביתו למעבדת ניסיונות. במסגרת התוכנית יצר קשר עם אחרים שעזרו לו באיסוף חומרים ועם אדם נוסף שסייע להכנסת המטען לתוך ישראל לביצוע הפיגוע. אותר אדם העובד במרכז הקניות, דבר שיש בו נסיבה ממשית לחומרה, כדי ליצור גישה נוחה והסוואה. אין מדובר בגחמה או ברעיון מופשט, אלא בתוכנית שהתגבשה ומומשה אט אט במשך מספר חודשים, תוך שיקול דעת ומחשבה תחילה, כדי ליצור נזק מקסימלי. עם זאת, נתונים מסוימים מפחיתים במידת מה את חומרת המעשים: בידי הנאשם לא היה עדיין חומר נפץ, הוא לא עשה ניסיון פיצוץ, לא היה בידו נפץ. מכאן שטרם הייתה בידו פצצה או מטען בר פיצוץ ממשי. בשלב מסוים עלו בו הרהורי חרטה, אף כי הרהורים אלה לא גרמו לו לסגת כליל מתוכניתו ולפרק המעבדה שהקים בבית. אין לתת משקל לקולא למניע שדחף את הנאשם לנקמה, הריגת אביו על-ידי כוחות הביטחון, שהרי בארצנו אנשים רבים שאיבדו בני משפחה במקרים קשים, ואם ינתן דרור ומשקל לכעסים ולרגשות נקם, אנא נגיע?!

12. בהתחשב בכל הנתונים האלה אנו גוזרים על הנאשם עונש באמצע המתחם, קרי 8 שנות מאסר בפועל מיום מעצרו 1.8.2013 וכן מאסר של 12 חודשים אותו ירצה אם יעבור במשך 3 שנים מיום שחרורו עבירה מסוג פשע. זכות ערעור לבית המשפט העליון בתוך 45 יום מהיום. ניתן היום, י"א בסיון התשע"ד, 9 ביוני 2014, במעמד הצדדים.